

Predikan av Jenny Arnerlöf - Vårt dop - 2024

Varför sökte Nikodemus sig till Jesus? Vad ville han egentligen? Det är inte helt lätt att förstå från texten. Hans första ord till Jesus var inte en fråga utan en bekräftelse. "Vi vet att du är från Gud... ingen kan göra som du utan att Gud är med honom". Det var ett famlande försök att förstå vem Jesus är. Nikodemus visste något. Men han förstod inte vad han visste.

Nikodemus fascinerades av Jesus, för Jesus hade något han saknade. Utåt sett hade Nikodemus mycket – lärdom och inflytande. Senare i evangeliet framgår det att han hade ekonomiska resurser. Men tydligen fattades något som han anade i Jesus.

Hans val att söka upp Jesus under mörkrets skydd antyder att han ville hålla sitt ärende - sin tro eller tvivel - hemligt. Det var förmodligen riskabelt för honom att bli sedd med Jesus. Redan då var grupp tänk en grej och Jesus stod utanför gruppen som Nikodemus hörde till. Jesus stod utanför alla grupper som hade status, då han inte hade gått deras utbildning och inte sökte ta sig upp genom deras rangordning för att få makt och inflytande. Det betyder inte att Jesus inte var lärd. – Tydligen förstod han skrifterna på ett livgivande sätt som överträffade alla ledarnas förståelse. Men Jesus behövde inte etablissemangets status för att bli respekterad och beundrad av folket. Och det var ett irritationsmoment för vissa ledare medan andra som Nikodemus förbryllades mer av honom. Ledarskapet hade makt men Jesus hade auktoritet. Vad är skillnaden mellan makt och auktoritet?

Båda handlar om att ha inflytande över människor men makt kommer alltid med möjligheten av tvång genom våld. Enligt Hanna Arendt – en tysk-judisk sociolog, är auktoritet en form av inflytande som uppstår när en

persons kunskap och sätt att vara ingjuter förtroende och aktiverar en självvald lydnad hos andra. Det är en lydnad som uppstår genom inspiration där de lydiga behåller sin frihet. En auktoritet är någon som vi följer utan tvång eller hot om skada. Vi ger auktoritet till andra människor som vi på något sätt vill likna. Gurus och vår tids influenser är ett bra exempel av människor som har auktoritet (huruvida det är en bra auktoritet är kan diskuteras men...).

Som en del av rådet var Nikodemus en ledare med formell makt till sitt förfogande. Men han förstod att Jesus hade något större än makt – Jesus hade auktoritet. Och Jesus välkomnade honom att komma med sin bekännelse och med sina frågor. Samtalet som ägde rum mellan dem ledde inte till omedelbar klarhet för Nikodemus. Tvärtom får vi känslan att han måste ha gått därifrån ännu mer förbryllad än vad han var när han kom.

Nikodemus var lite som en person som läser en bok för att lära sig simma men sitter hela tiden på stranden. Jesus däremot simmade bröstsim långt ut i det djupa vattnet som är gemenskap med Gud och han ville få Nikodemus att hoppa i sjön. Både Jesus och Nikodemus hade kunskap om Gud genom skrifterna och traditionen men det finns en skillnad mellan att iaktta känna något från utsidan och att uppleva det från insidan. Jesus var djupt förtrogen med Gud i både sitt intellekt och i hjärtat (egentligen var Jesus djupt förtrogen med hela skapelsen vilket är vad undren visar men i samtalet med Nikodemus var det Gud och livsvisdom som stod i fokus).

Jesu budskap till Nikodemus var att han behövde hjälp som han inte kunde fixa på egen hand. Att bli född är något som händer oss. Nikodemus var så van vid att ha kontroll och hantera information om Gud att Jesu sätt att tala

gick rakt över huvudet på honom. Nikodemus och hans kollegor i ledarskap hade levt som om det som de inte kunde se eller kontrollera inte fanns. De hade reducerat Gud till ett system som de hade kontroll över. Jesu samtal med honom var en inbjudan att gå från att vara kontrollant till att vara en klok tjänare som spanar efter och känner igen Guds närvaro och aktivitet, och samarbetar med det även när det inte passar den religiösa formen han var förtrogen med. Den som är född från ovan förstår att Gud är alltid närvarande och aktiv i världen och i våra liv.

Det var inte mer information om Gud eller någon teknik som Nikodemus behövde. Det var ett hjärta eller kärlek för Gud och människor som han behövde. Han behövde bli född av "vatten och ande". I den frasen hade Nikodemus hört ett eko från skriften, från profeten Hesekiels bok. Ordet handlade om Guds intention att göra det fångade folket rena, ge dem ett nytt hjärta och fylla dem med en ny ande – Guds egen Ande. Det Hesekiel skrev om Guds Ande var radikalt och unikt bland skriften. Jesus budskap till Nikodemus var att han behövde bli levande genom Guds närvaro och kraft. Han levde som om han skötte Guds liv istället för att skötas och styras av det.

Nikodemus möte med Jesus ställde honom inför ett viktigt val. Antingen skulle han vara nöjd med läget som det var där han hade makt över andra eller så kunde han satsa på att ha ett brinnande hjärta för Gud som skänker auktoritet. Det är inte så att man inte kan ha båda, Jesus hade både makt och auktoritet men det han satsade på var auktoritet. Som den första människan där köttet och Anden inte stod i konflikt med varandra kunde Jesus avstå maktens möjlighet till våld. Andens verk i oss kan göra oss till människor med auktoritet som kan avstå från makts mörka sidor.

Utan att vara medvetna om det, har kyrkans folk ofta tänkt som Nikodemus. Historiskt har vi haft makt och varit benägna att glömma att det är *vi* som är beroende av Gud och Guds Ande och inte tvärtom. Det är inte vi som driver Guds berättelse framåt. Anden gör det. Att vara döpt är att ha särskilt gemenskap med Anden så att vi känner igen när vi ser dess livgivande aktivitet och hör dess röst.

Nu är kyrkan ganska maktlös och det skall vi inte förlora sömn över. Det som är viktigt för oss att satsa på är en auktoritet som kommer från och liknar Jesu auktoritet. Hans auktoritet var kärlekens och tjänandes auktoritet. Människor i vår tid längtar efter auktoriteter som kan dela livgivande visdom som ger mening, djup och förnyelse.

Nikodemus är den perfekta modellen för den tro som söker förståelse. Hans möte med Jesu auktoritet fick tid att verka i honom. Han dyker upp igen två gånger i Johannesevangeliet. Först i kapitel 7 där han ifrågasätter rådets fientlighet mot Jesu växande auktoritet och till slut när han kom med en stor och dyr mängd av kryddor och hjälpte Josef från Arimataia att linda in och gravsätta Jesu kropp. Josef beskrivs där som en lärjunge till Jesus men inte Nikodemus. Hans process var långsamt men viktig. Det finns ett viktigt budskap i detta till oss. När vi får gåvan att vara en auktoritet om Gud och tro i en annan människas liv får vi motstå frestelsen att bli en makt som tar kontroll över situationen. Vår auktoritet är aldrig vår egen utan det kommer från Andens liv i oss. Det kommer till följd av vårt hjärta för Gud. Enligt traditionen (som inte är helig skrift men har ett värde) blev Nikodemus en följare av Jesus till slut och för det blev han utestängd från rådet och förvisad från Jerusalem. Johannes inkluderade honom i sitt

evangelium så att vi bland annat förstår vikten av att ha tålamod med andra i deras processer.

Slutligen vill jag fråga, vilka auktoriteter har du i ditt liv? Du kan ha många auktoriteter som hjälper dig med ditt livspussel. Men auktoriteten som vi behöver över alla andra är Kristus. Han är kärlekens auktoritet och som Sankt Paulus sade ”om den mest briljanta auktoritet i vilket ämne som helst – ekonomi, filosofi, vetenskap, musik, tron – om de saknar kärlek saknar de det viktigaste av allt”. Om auktoriteterna i ditt liv saknar kärlek, om de inte är född från ovan, var försiktig med hur mycket inflytande du ger dem över ditt liv.

De goda nyheterna för oss idag är att Gud välkomnar alla som vill bli födda av vatten och Ande. Jesus kallar oss att vara med honom i vattnet, i strömmen som är Guds förvandlande och upplivande kärlek. Amen.